

เทศน์ก่อนเวียนเทียน วันอาสาฬหบูชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันสำคัญทางศาสนานะ วันสำคัญทางศาสนาเราสังเกตได้ไหม คุณสิ เวลาเราชวนขวายกันมา แล้วคนอื่นเขาจะชวนขวายเหมือนกับเราไหม ถ้าวันสำคัญของศาสนา ตัวศาสนานะ ตัวศาสนา ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวศาสนา เห็นไหม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

“พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์” เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมลงอยู่หนึ่งเดียวในหัวใจ ถ้ามันรวมลงเป็นหนึ่งเดียวในหัวใจ ใจดวงนั้นเป็นธรรม แต่ขณะที่มันออกมาเป็นสมมุติ เราเป็นสมมุติ มันแยกออกไปพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เห็นไหม พระสงฆ์หมายถึงพระสงฆ์สมมุติสงฆ์

แต่เวลาพระสงฆ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอัญญาโกณฑัญญะ เวลาแสดงธรรม จักๆ แล้ว เห็นไหม “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” มันเป็นเรื่องเป็นพยานหลักฐานว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนี่ เวลาวันนี้วันที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ แสดงจักรของธรรมนี้ จักรคือการเคลื่อนไหวนี้ แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะได้วินิจฉัย ได้ประพฤติปฏิบัติ ได้หัวใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ เห็นไหม

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา” อุทานขึ้นมาในหัวใจ มันเป็นเรื่องเป็นพยานหลักฐาน เป็นพยานยืนยันว่ามันเป็นไปได้จริง มันทำได้จริง เห็นไหม ศาสนาสำคัญตรงนี้ สำคัญที่ว่าพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุธรรม รู้ธรรมไง แล้วรู้ธรรมเอาอะไรไปรู้ล่ะ ก็เอาหัวใจนี้ไปรู้

แต่ในปัจจุบันนี้รู้โดยคอมพิวเตอร์ รู้โดยพระไตรปิฎก รู้เป็นผู้เป็นใหญ่เลยละ อ่านศึกษากันมากเลย นี่เราไปติดกันที่เปลือกนะ ถ้าเราไปติดกันที่เปลือก ถ้าไปติดที่เปลือกมันก็แบบว่านอนจม มันจะนอนใจ คนนอนใจมันไม่ชวนชวาย การชวนชวาย คุณติ เรามากันเพื่ออะไร? ถ้าหัวใจเราไม่มีเป้าหมาย หัวใจเราไม่มีความจริงจัง มันจะพาหัวใจกับให้ร่างกายเรามาได้ไหม?

ร่างกายที่มาได้นี่เหนื่อยนะ การเดินทางนี่เหนื่อย เดินทางมาไกลแสนไกลเพื่อใคร? ก็เพื่อตัว หัวใจดวงนี้ ถ้ามันนอนจมอยู่ในมูตรในอุจจาระอย่างนั้นมันเคยนอนจมมา มันไม่เป็นประโยชน์กับเราสิ เราถึงต้องเคลื่อนไหว เราต้องเคลื่อนไหวเพื่ออะไร ก็เพื่อตัวหัวใจนี้แหละ เห็นไหมย้อนกลับไป บวมเมอแรง ขว้างออกไปมันจะย้อนกลับมาที่เดิม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจไม่มีการเคลื่อนไหว ใจไม่มีการประพฤติปฏิบัติ ใจไม่มีการเคลื่อนไหวต่างๆ มันก็อยู่ของมันอย่างนั้น เห็นไหม สิ่งที่เราเข้าใจกันทางตามโลกใจ ตามโลกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม ธรรมๆ ที่ไหน ถ้าธรรมที่ใจ เห็นไหม นี่ตัวศาสนา ตัวศาสนามีความสำคัญเพราะเราเป็นคนสำคัญ ถ้าเราไม่เป็นคนสำคัญ ตัวศาสนาก็คือตัวศาสนา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ นะ พระศรีอริยเมตไตรยจะตรัสรู้ต่อไปข้างหน้า ด้วยบุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ที่ท่านสร้างสมบุญญาธิการมา

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเรา เราเกิดมา เราพบพระพุทธศาสนา เราก็ต้องมีบุญญาธิการของเรา เราถึงได้เกิดในยุคสมัย เห็นไหมยุคสมัย คุณติ เราเสียค่ายใหม่ เวลาที่ว่าธุรกิจที่กำลังเจริญรุ่งเรือง เราไม่มีโอกาสในธุรกิจนั้น เราก็เสียค่ายๆ นี่ก็เหมือนกัน ในคราวที่ศาสนาเจริญ ศาสนาที่มีคนชวนชวาย แล้วเราอยู่ในกระแสนั้น มันเป็นบุญวาสนาของเราไหม? มันเป็นบุญวาสนาของเราละ เรายังมีบุญวาสนา แล้วบุญวาสนานี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ?

คุณติ คุณในโลกนี้ คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ เหริยญมิ ๒ ด้านตลอดไป เห็นไหม ในการประพฤติปฏิบัติ จะมีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยจะบอกว่าเสียเวลาเปล่า ทำมาหากินได้ประโยชน์กว่า ทำสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ได้ประโยชน์กว่า

มันก็ได้ประโยชน์ ประโยชน์ของการดำรงชีวิต ประโยชน์โดยสมมุติ สมมุติจริงๆ เลย เพราะชีวิตนี้คือสมมุติ เกิดมานะเกิดมาโดยกรรม แต่มันจริงนะ จริงโดยสมมุติ เห็นไหม เกิดมาโดยกรรม แล้วต้องตายไป แล้วมันมีสิ่งที่ยึดอยู่ในการเกิดและการตายนี้คือจิตดวงหนึ่ง จิตดวงหนึ่งนั้นถ้ามันหาอริยทรัพย์ขึ้นมาจากหัวใจของเราได้บ้าง หาอริยทรัพย์ประดับเกียรติของจิตดวงนี้ได้บ้าง เห็นไหม ทรัพย์อันนี้เป็นทรัพย์ภายใน

ทรัพย์ภายในนี้เวลาเราบอกไม่ต้องเอาสิ่งนี้อามาเวียนเสียให้วุ่นวาย อย่าเอามาหลอกกัน สิ่งที่มาหลอกกันก็ย้อนกลับมาในความคิดของเราสิ ไม่ต้องไปถามใครเลย ความรู้สึกของเรานี้เวลามันทุกข์ร้อนขึ้นมา มันมาจากไหน? แล้วเวลามันมีความสุขนี้มันมาจากไหน?

ความสุข-ความทุกข์อย่างนี้มันเกิดโดยบุญวาสนานะ วาสนาจริงๆ คุณิ คนเกิดมานี้อภิชาติบุตร บุตรที่เกิดมาติดกับพ่อกับแม่ เห็นไหม บุตรที่เกิดมาทำให้พ่อแม่หนักอกหนักใจ มันมาจากไหน ก็มันมาจากหัวใจของเขา มาจากดวงใจที่มากเกิด เห็นไหม

เรานี้เลี้ยงลูกนะ เลี้ยงลูกเลี้ยงเต้า เราเลี้ยงได้ร่างกายนะ หัวใจเลี้ยงไม่ได้หรอก แต่หัวใจนี้ศีลธรรมกล่อมเกล้าได้ ศีลธรรม คุณธรรมนี่กล่อมเกล้าหัวใจของลูกของเราได้ แต่ถ้าเราจะปรารถนาเอาโดยความคิดของเรา เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะมันเป็นบุญเป็นกรรมของแต่ละดวงที่เขาสร้างของเขามา นี่สิ่งที่พาเกิดๆ การกระทำนี้ ที่เราทำบุญกุศลกันอยู่นี้ มันจะทำให้สิ่งนี้เกิดเป็นประโยชน์กับเรา เกิดประโยชน์กับเรานะ ถ้าว่าเราเจอสิ่งใดถ้ามันเป็นวิกฤตในชีวิต เราก็พอทนได้ พอทนได้นะ

เวลาพระสมัยพุทธกาลเขาเจอกัน เห็นไหม ชั้น ๕ ร่างกายและจิตใจพอทนได้อยู่ไหม? เพราะมันเป็นสมมุติ มันเป็นความทุกข์ เราต้องแบกรับภาระสิ่งนี้ไป แบกรับภาระสิ่งนี้ไปนะ แต่เราคิดถึงในปัจจุบันนี้ เราว่าสิ่งดำรงชีวิตอยู่ เรามีสิทธิ เรามีสมบัติ เรามีต่างๆ สิ่งนี้เราไปยึดมัน เห็นไหม

“พอดำรงชีวิตได้อยู่ไหม? พอแบกความทุกข์ พอแบกธาตุชั้นความรู้สึกนี้ไปได้ไหม?”

ตอบกันว่า “พอได้พระเจ้าค่ะ”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติภารกิจการกับพระนะ “พอดำรงธาตุชั้นธัญญ์ได้ไหม? พอดำรงชีวิตของเราได้อยู่ได้ไหม?”

แล้วก็ดูสิ ชีวิตเราที่ดำรงอยู่นี้ เราต้องถนอมรักษาอย่างไร เห็นไหม ผู้ที่ทางวิทยาศาสตร์ที่เขาทดสอบ เขาวิจัยกันมาแล้ว เริ่มต้นเราจะดำรงชีวิตอย่างไร เราจะทำตัวอย่างไร เราจะกินอาหารอย่างไร เราจะรักษาร่างกายเราให้สมบูรณ์เพื่อจะให้เราไม่ต้องแบกรับภาระอันนี้หนักหน่วงจนเกินไป กินอาหารที่เป็นไขมัน กินอาหารที่มันอะไรให้โทษกับร่างกาย เห็นไหม ก็กินพอประมาณ

นี่ร่างกายนะ แล้วถ้าหัวใจละ หัวใจอย่างที่เขาว่า ทำไมต้องไป ทำไมต้องทุกข์ คิดแต่ค่าของทางโลกใจว่าเสียค่าใช้จ่าย เสียเวลา เสียทุกอย่างเลย แต่ไม่คิดถึงเลยเวลามันทุกข์มันยาก เวลามันจมในหัวใจ มันทุกข์ยากกว่านี้ละ มันทุกข์ยากกว่านี้

เราเสียสละไปเล็กน้อย แต่ผลตอบแทนงามมหาศาลเลย มหาศาลจริงๆ นะ เพราะอะไร เพราะถ้าหัวใจของเราไปเห็นต่างๆ ไปเห็นแล้วมันมีความคิด มันมีความเปลี่ยนแปลงในมุมมองของเรา เห็นไหม ในมุมมองของเรามันจะมีความคิด มีความเปลี่ยนแปลง จิตนี้มันเปลี่ยนแปลงได้ มันเปลี่ยนแปลงได้ นะโดยที่ว่ามีคบอดอย่างอันนี้ เรามีคบอดจริงๆ นะ จิตนี้มันบอด พอจิตมันบอด มันถึง มันได้ถึง มันได้แย้งไปทั้งหมดเลย แต่จิตที่ผู้มีสวางไสว เห็นไหม ผู้ที่สวางไสว ดูสิ เวลาจะบอกว่าหลวงปู่มันอยู่ในป่า เทวดาไปฟังธรรมได้อย่างไร มันอยู่อย่างนั้นเขาจะรู้ได้อย่างไรว่าคนมีบุญกุศลอยู่ที่ไหน เห็นไหม เพราะจิตมันสวางไสวไป จิตมันไม่มีคบอดไป

จิตของเรามีคบอด เราก็ดูผู้ที่นำทาง เห็นไหม สิ่งที่ยิ่งไปเห็นมันเป็นนามธรรม นามธรรมที่ว่าจิตกับจิตรู้กัน คุณความรู้สึกของเราดี ดูเราวิชาชีพเดียวกัน เวลาเขาพูดมา เราจะรู้ทั้งหมดเลยว่าเขาคิดมาเพื่ออะไร เขาพูดมาเพื่ออะไร เพราะวิชาชีพเดียวกัน มันรู้เท่าทันกัน

จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามันมีความสวางไสวในหัวใจ มันรู้เท่าทันกันหมด สิ่งนี้มันเป็นความไปปดมดเท็จไหม สิ่งนี้เป็นความจริงไหม มันพิสูจน์ได้ ของที่พิสูจน์ได้เราพิสูจน์ได้เลย เพราะอะไร

เพราะมันมีอยู่แล้วไง มันมีอยู่แล้วเพียงแต่เราพิสูจน์ไม่เป็น แล้วเราไม่มีสิ่งใดไปพิสูจน์เพราะจิตมันบอด

ถ้าจิตมันสว่างขึ้นมาละ มันเห็นด้วยกันทั้งนั้น ใครจะมาหลอกเราไม่ได้หรอก สิ่งที่หลอกเราไม่ได้ เห็นไหม แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในกามลามาสูตรก็บอกไว้แล้ว ไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ ให้เชื่อความรู้สึก ให้เชื่อมั่นสุขมันทุกข์ ให้เชื่อความจริง เพราะถ้าเป็นความจริงนะ มันใสสะอาด มันเป็นความใสสะอาด มันเป็นธรรมชาติ ธรรมะนี่คือธรรมชาติ ธรรมะคือธรรมชาติ

ธรรมะกับธรรมชาติคุณนะ ธรรมชาติมันเป็นการแปรปรวน แต่ธรรมชาติ ชาติที่เป็นธรรม นี่สิ่งที่เข้ากัน แต่ธรรมะกับสิ่งที่เปื้อนพายุบูแคม ธรรมชาติเข้ากับโลก ความโกรธ ความหลง ก็ธรรมชาติเหมือนกันเห็นไหม

คูตี สิ่งพลังงานที่เขามาใช้ทางบวกก็ได้ ทางลบก็ได้ คูตีนิวเคลียร์สิ ถ้าใช้ไปทางสันติ เห็นไหม มันจะเกิดประโยชน์ แต่มันก็มีโทษในตัวมันเองนะ แต่ถ้าใช้ในทางระเบิดละ มันยังทำลายหมดเลย แล้วในหัวใจของเราเนี่ยมันเหมือนทำลายนะ ชีวิตของเราเนี่ย คูตี พอมองย้อนกลับไป ให้เปรียบเทียบที่เขาเป็นชาวพุทธเหมือนกันในทะเบียนบ้าน เขาไม่สนใจ ถ้าเขาไม่สนใจนั้นนะนิวเคลียร์ เขาระเบิดชีวิตเขาทิ้งไปเปล่าๆ เลย แต่ถ้าเรานี้ทั่วไป เห็นไหม ทั่วๆ ไปเขายังมีความยังคิดบ้าง ได้มีเสียสละบ้าง ได้ทำบุญกุศลของเขาบ้าง

แล้วเกิดถ้าเขาโง่คโง่ใจ มีมากเลยนะ เทวดาในสมัยพุทธกาล เวลามาหาพระกัสสปะนะ มาทำบุญกับพระกัสสปะ พระกัสสปะเข้าสมาบัติแล้วออกจากสมาบัติ พระอรหันต์นะ ถ้าเข้าสมาบัติปุ่กษณก็เข้าสมาบัติได้ แต่ขณะที่ผลก็ต่างกันเพราะจิตต่างกัน เนื้อนาต่างกัน ดินดีต่างกัน การกระทำต่างกันหมด

พระกัสสปะออกจากสมาบัติ พระอินทร์ปลอมตัวเนรมิตเป็นคนทุกข์คนยากมาใส่บาตร พระกัสสปะ พระกัสสปะเห็นนะ มันเห็นใจ มันเห็น เพราะความสัมพันธ์ ความเข้าใจ คุณๆ คุณเขาวน

ปัญญาติ คนทุกข์คนยากใส่อาหารอย่างนี้ไม่ได้หรอก สิ่งนี้ไม่ใช่คนทุกข์คนยาก กำหนดจิตดู เห็นไหม เป็นพระอินทร์ปลอมตัวมา

“มหาบพิตร อย่าจี้โงงสิ นี่เขามาโปรดคนทุกข์คนยาก”

“โอ๊ย.. ข้าพเจ้านี้ก็ทุกข์ยากมาก เป็นพระอินทร์ เป็นราชาแห่งเทวดาผู้ปกครองเขา แต่ผู้ที่เขามีสมบัติมากกว่า เพราะเขาเคยทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ ไว้ ถิ่นแสงของเขา ฤทธิ์ของเขามากกว่า”

สิ่งที่เขาทำมา ผลที่ได้มา แม้แต่พระอินทร์ผู้ปกครองเขายังต้องมาหาเพิ่มเลย ถ้าหาเพิ่มนะ นั่นคือว่าสิ่งที่เขาตาสว่าง เขารู้ของเขา แต่เรามันตามืดบอด เราไม่เห็นคุณค่าไง ถ้าเห็นคุณค่า เห็นไหม เหมือนกับเราเลย ผู้ใหญ่นี้เห็นเด็กเล่นผิด หยิบอาหารที่เป็นพิษ หยิบอาหารสิ่งที่กินแล้วอันตรายใส่ปากแล้วกลืนกินลงไป เห็นไหม อย่างเช่นเมล็ดผลไม้ เด็กนั้นตายได้นะ

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติ รู้เรื่องของจิต จิตมันทำไปอย่างนี้มันจะเจอเหตุการณ์ข้างหน้าแน่นอน ถ้าวางใจได้ทำอย่างนี้ วิธีการอย่างนี้ ออกไปข้างหน้าผลต้องตอบอย่างนี้ๆ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เวลาพูดถึงภาวนานะ ต้องเป็นอย่างนั้น! ต้องเป็นอย่างนั้น! ต้องเป็นอย่างนั้นเลย เหตุเป็นอย่างนี้มันเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้เลย เหตุมันถึงต้องสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง สัมมาสมาธิ สัมมาปัญญา ทุกอย่างเป็นสัมมา

ถ้าเป็นสัมมานะ มันสัมมาได้อย่างไรถ้ามันไม่มีสมาธิก่อน ถ้ามันไม่มีสมาธิ มันมีความเห็นของเรา มันมีกิเลสเราบวกเข้าไป มันมีแต่ความพอใจของมัน สิ่งที่เราบวกเข้าไปนะ นั่นแหละกิเลสทั้งนั้น ถ้ากิเลสเข้านั้นไป มันจะเป็นสัมมาไปไม่ได้ ถึงต้องพยายามความสงบของใจเข้ามา มันจะทุกข์มันจะยากอย่างไร เราทำให้มันถูกต้อง ถ้าทำให้ถูกต้องขึ้นมา เราทำแล้วมันได้ผลประโยชน์ใจ

ดูสิ อาหารที่เราจะกินอาหารกัน อย่าให้มันมีสารเจือปน มันเจือปนเข้ามาสะสมมาก-สะสมน้อย มันต้องให้ผลกับร่างกายเราแน่นอนเลย นี่เห็นไหม ถ้ามันเป็นความจริงอย่างนั้น ผลที่ตอบสนองมาในหัวใจเรา มันจะเป็นความจริงแน่นอน เป็นความจริงนะ

สุขในวิมุตติสุขมันไม่ใช่สุขเวทนา สุขเวทนานะสุขด้วยเวทนา สุขโดยขันธ สุขโดยที่เราพอใจ
สุขที่เราได้เสพสิ่งที่เราพอใจ สุขที่ได้สมบัติมา สุขที่ได้เห็น เห็นใหม่ คุณิ เวลาพลัดพรากจากกันเจอกัน
มีความสุขมาก แล้วมันอยู่กันได้ไหม? อยู่กันถึงเวลาแล้วมันต้องพลัดพรากไม่ทางใดก็ต้องเป็นทาง
หนึ่งแน่นอน เพราะชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด

สิ่งนี้คำว่าสมมุติคือมันชั่วคราว มันต้องถึงที่สุดของมัน เห็นใหม่ มันไม่จริงยังยื่นไปหрок มัน
ชั่วคราวเท่านั้น ขณะที่มันชั่วคราว จิตเรามีความสุข จิตที่มันทะนุถนอมกันอย่างนี้ มันควรจะสร้างคุณ
งามความดีใจ ถ้าสร้างคุณงามความดี เกิดให้มันประสพสิ่งที่ดีๆ ตลอดไป

สิ่งที่ดีๆ นะ ความดีคือธรรมะ คือความถูกต้อง ถ้ามันถูกต้อง ทำความถูกต้อง เขาจะอิฉาตา
ร้อน เขาจะอย่างไรมันเรื่องของเขา เพราะเรื่องของมันเรื่องโลกธรรม ๘ มันกรรมเก่าแก่นะ ทำดีแล้ว
บอกให้คนเขาชมเรา ไม่มีหрок อย่าไปหวัง ทำดีเพื่อดี ทำดีเพื่อตัวเรา ทำดีเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ทำดีเพื่อบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเกิดมาท่ามกลางของเอกบุรุษ ของ
องค์ศาสดา ของครูที่เลิศของเราที่ท่านพาทำความดีอยู่ เราจะทำความดีกับท่าน เห็นใหม่ เราชะลึกถึง
คุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

วันนี้วันอาสาฬหบูชา เป็นวันที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศธรรม ประกาศธรรม
เลย สัจธรรมประกาศออกมา แล้วเรามาบูชากัน เราจะมาบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเรามี
สติสัมปชัญญะ เราเป็นชาวพุทธ วันสำคัญทางศาสนาให้หัวใจมันสำคัญ ให้ตัวเราเองสำคัญ เราบูชาไป
เวลาเราจะเวียนเทียนนี้บูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่มันฝังลงที่ใจทั้งนั้น การจะทำมากทำน้อย
เห็นใหม่

คุณิ เวลาพระเดินจงกรม มันเดินแล้วเดินเล่าณะ ทางเก่าๆ นี่เดินกลับไปกลับมา ตั้งแต่บวชมา
๑๐ ปี ๒๐ ปี เห็นใหม่ อย่างครูบาอาจารย์ ๕ ปีสำเร็จ ๑๐ ปีสำเร็จ ๑๖ ปีสำเร็จ ๓๐ ปีสำเร็จ ๓๐ ปีเดิน
กลับไปกลับมาอยู่อย่างนั้น นั่งสมาธิก็นั่งซำนั่งซาก เห็นใหม่ เวลาภาวนานี้ทางจงกรมเดินจนเป็นร่อง
ไปเลย เดินอยู่อย่างนั้น เพื่อให้กิเลสมันเข้ามาแทรกแซงไม่ได้

ถ้ากิเลสมันเข้ามาแข่งในหัวใจนะ เคนจงกรม ๕ นาที ๑๐ ปีจะเอาผลนะ เรียกคะแนนเหมือนนักเรียนเลย ส่งข้อสอบนี่จะให้ครูให้เต็มๆ ทั้งหมดล่ะ แต่ผลสอบเป็นอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน หน้าที่ของเราทำไปเถอะ ธรรมะไง ธรรมะจัดสรร ถ้ามันเป็นความจริง มันจะไปอย่างอื่นไปไม่ได้ มันเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้หรอก

ฉะนั้นการทำบ่อยครั้งเข้า การสะสม นี่จะบอกว่าเวลาเราเดินเวียนเทียนกัน ก็เดินเวียนช้าเวียนชาก เวียนช้าเวียนชากนะ เวียนช้าเวียนชากนี่มันเป็นเรื่องของกิเลส แต่ถ้ามันรื่นเรียงอาจหาญ มันรื่นเรียงในธรรม มันมีความสุข มันพอใจทำ พอใจทำทำด้วยหัวใจ ทำด้วยหัวใจทำด้วยความสุข ทำด้วยความจริง เห็นไหม นี่บูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ บูชาในหัวใจไง

คนนี่วุฒิภาวะของใจสูง-ต่ำอย่างไร ถ้าวุฒิภาวะของใจมันสูง ยิ่งทำมันยิ่งดูดี ยิ่งทำมันยิ่งรื่นเรียง ยิ่งทำมันยิ่งอาจหาญ เห็นไหม ทำเพื่ออะไร ก็ทำเพื่อเรา เห็นไหม คุณอาหารมันจะสุกได้เพราะมันต้องมีความร้อน อาหารต้องมีความร้อน นี่ก็เหมือนกัน หัวใจจะมีคุณงามความดีได้เพราะมันมีการกระทำของมัน มันมีการสะสมของมันขึ้นมา มันเป็นบุญกุศลของเราสะสมขึ้นมาอย่างนั้น ถึงตั้งใจไง

ถ้าเราปฏิบัติมันก็เป็นภาคปฏิบัตินะ แต่ภาคนี้เป็นภาคของการเราจะบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทนะ

“อานนท์ บอกให้เขาปฏิบัติบูชาเถิด”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เขาบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียน บูชาเคารพนับถือ จะต้องพลัดพรากจากกัน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ให้ปฏิบัติบูชาเถิด”

นี่เราก็จะเดินเวียนเทียนเพื่อบูชา บูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเป็นวันสำคัญของศาสนา ให้ตั้งใจ เดี่ยวจะพาเวียนเทียน เอวัง